

УДК 796.323.2(477)

Анастасія Олександрівна ДОРОШ,
*курсант групи Ф2-201 факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Дар'я Володимирівна КАЗНАЧЕЄВА,
*доцент кафедри кримінального права і кримінології
факультету № 1 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ

На сьогодні корупція є соціально негативним явищем, яке унеможлиблює процес ефективної організації життєдіяльності в суспільстві, відтак є небезпечним для повноцінної реалізації прав і свобод громадян.

У ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. зафіксовано, що корупція – це використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [1].

Характерним моментом для вітчизняного кримінального законодавства є відсутній системний підхід до розуміння корупційних злочинів та відповідальності за них. Так, корупційні злочини не поміщені до однойменного розділу Кримінального кодексу України, що абсолютно виваженим і правильним кроком з огляду на традицію формування структури кримінального закону та поширення корупційних проявів майже на усі сфери життєдіяльності суспільства. Окрім цього, кримінальний закон не містить визначення поняття корупційного злочину і розкриває його зміст шляхом перерахування у ст. 45 усіх діянь, що можуть бути віднесені до корупційних. З метою посилення кримінальної відповідальності

осіб, які наділені службовими повноваженнями, за вчинені корупційні діяння, а також для запобігання таких дій у прикінцевих положеннях Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 р. законодавець доповнив зміст ст. 45 КК України приміткою, яка містить повний перелік корупційних злочинів. Так, до корупційних належать злочини, передбачені ч. 2 ст. 191, ч. 2 ст. 262, ч. 2 ст. 308, ч. 2 ст. 312, ч. 2 ст. 313, ч. 2 ст. 320, ч. 2 ст. 357, ч. 2 ст. 410 КК України у випадках, коли ці злочини вчинено зі зловживанням службовим становищем; а також злочини, передбачені ст. 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368, ст. 368-2, 368-4, 369, 369-2, 370 КК України. Звичайно, це значне зрушення у напрямі оновлення антикорупційного законодавства та посилення відповідальності за вчинення корупційних діянь.

Корупційні діяння не у всіх випадках передбачають настання кримінальної відповідальності для особи, яка їх вчиняє. Оскільки кримінальна відповідальність являє собою найсуворіший вид юридичної відповідальності, то корупційні злочини належать до найбільш суспільно небезпечних корупційних правопорушень, для яких необхідні ефективні заходи реагування з боку держави на їх вчинення.

Нам відомо, що корупція постійно поширюється Україною, проникаючи в кожен сферу життєдіяльності людей. Заходи, які вживаються задля протидії її проявам наразі не дають відчутних позитивних результатів. Це обумовлюється низкою об'єктивних та суб'єктивних обставин, однією з яких є недосконалість національного законодавства, а саме відсутність необхідного понятійного апарату для диференціації тих чи інших корупційних злочинів.

У законодавстві України поняття корупційного злочину не визначено. Воно розробляється в теорії кримінального права. При з'ясуванні його сутності слід мати на увазі, що основу цього терміну становлять законодавчі визначення злочину (ч. 1 ст. 11 Кримінального кодексу України), корупції та корупційного правопорушення (ч. 1 ст. 1 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 7 квітня 2011 року № 3206-VI).

У теорії кримінального права корупційні злочини визначалися по-різному: злочини, які полягають у неправомірному використанні (зловживанні) посадовими особами органів

державної влади або органів місцевого самоврядування наданої їм влади або свого посадового становища в особистих інтересах або інтересах третіх осіб (М. І. Мельник); будь-який умисний злочин, що вчиняється посадовою особою органу державної влади чи місцевого самоврядування з використанням свого службового становища з корисливих мотивів, іншої особистої заінтересованості або для задоволення інтересів третіх осіб (О. М. Джужа); передбачене в Особливій частині Кримінального кодексу (КК) України суспільно небезпечне діяння, яке містить ознаки корупції та корупційного правопорушення (В. Куц, Я. Труньова). На думку О. Захарчука корупційним злочином слід вважати суспільно небезпечне діяння, яке посягає на охоронювані кримінальним законом відносини у сфері надання публічних послуг, за вчинення якого суб'єкт злочину притягається до встановленої кримінальним законом відповідальності. На думку В. Тютюгіна корупційний злочини – це умисне суспільно небезпечне діяння, що володіє всіма ознаками корупційних правопорушень, вчинення якого пов'язане з використанням особою влади, службового становища чи можливостей, що з такого службового становища випливає всупереч інтересам служби, вичерпний перелік злочинів установлених в законі про кримінальну відповідальність [2, с. 16].

Таку різноманітність наукових визначень зумовлено відсутністю законодавчої дефініції поняття «корупційний злочин».

Поряд із законодавчим визначенням поняття «корупційні злочини», яке надано у примітці до ст. 45 КК України, існує необхідність у його поглибленому теоретичному розумінні. Корупційні злочини необхідно розглядати як системуючі компоненти корупції та одночасно мати типові риси суспільно небезпечних діянь, передбачених КК України. Їх перелік слід розширити та уточнити, при цьому корупційними слід визнати передбачені суспільно небезпечні винні діяння, які проявляються в злочинному використанні службовими особами, громадськими і політичними діячами їх прав і посадових можливостей з метою особистого збагачення вчинене суб'єктом злочину.

Список бібліографічних посилань

1. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

2. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика). Київ : Центр учб. літ., 2016. 168 с.

Одержано 19.11.2019

УДК 351.741(477)

Христина Володимирівна ЕНУКІДЗЕ,

курсант групи ФЗ-202 факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Вікторія Сергіївна МАКАРЕНКО,

старший викладач кафедри поліцейської діяльності

та публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМ

Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу. Головною проблемою цього виду примусу є негативні наслідки щодо співробітників правоохоронних органів внаслідок застосування ними зброї.

На сьогоднішній день, законодавство не достатньо регулює права поліцейських у цій сфері, оскільки в різних нормативно-правових актах існують прогалини та неточності. Враховуючи зміни, які відбуваються в Україні, а саме проведення реформ в системі МВС, постає велика необхідність у формуванні законодавчих актів, інструкцій та інших підзаконних актів.

З прийняттям нового Закону України «Про Національну поліцію» та Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю постало багато запитань, які самі дії необхідно виконати працівнику поліції у різних ситуаціях, пов'язаних з оголенням вогнепальної зброї, досилання патрону у патронник.

Діяльність поліції спрямована на забезпечення безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності. За цією метою органи охорони прав і порядку, а саме Національна Поліція, отримали законодавчу регламентовані заходи впливу для